

INLEIDING

Ferdinand Coosemansstraat - Belpairestraat - oversteken Grote Steenweg - buurt Frans Van Hombeekplein - terug de Grote Steenweg overgestoken - Drie Koningenstraat - Statiestraat - Victor Jacobslei - Villegaspark - Statiestraat - Ferdinand Coosemansstraat, jeugdhuis

Het is koud en nat. Overal is alles rustig. Op drie plaatsen zitten jongeren samen zonder "overlast" te veroorzaken: op het pleintje tegenover het districtshuis aan het begin van de Drie Koningenstraat, op de hoek Victor Jacobslei – Statiestraat en in het Villegaspark. We spreken de jongeren spontaan en ongedwongen aan. We stellen onszelf en het project voor. (verslag ronde van de buurtvaders 5 maart 2003)

De buurtvaders van Samen op Straat zijn hoofdzakelijk Marokkaanse vaders die zich als vrijwilliger inzetten voor de leefbaarheid van de buurt. Ze trekken in groepjes de straat op en houden een oogje in het zeil.

Het merendeel van de vrijwilligers zijn dan wel van Marokkaanse origine, toch richt Samen op straat zich niet tot een specifieke bevolkingsgroep maar tot alle mensen die zich aangesproken voelen om iets te doen in/voor/met hun buurt, en meer bepaald met/voor de jongeren van de buurt, om het harmonieus samenleven in de wijk te bevorderen.

Het is dus geen Marokkaans project "de Marokkanen gaan hùn probleem oplossen".

Vrijwilligers moeten de juiste intentie en motivatie hebben. Samen op straat gaat over jongeren en niet over autodieven...

HISTORIEK: hoe is het ontstaan?

Het buurtvaderproject Samen op straat is voor een stuk komen overwaaien uit Nederland waar buurtvaders al langer werden ingeschakeld in veiligheidsprojecten. Het gaat daar vooral over het herstellen van de sociale controle en niet zelden wordt er met de politie samengewerkt. Een groep Marokkaanse vaders was de negatieve publiciteit over hun buurt en de Marokkaanse gemeenschap beu en nam zelf het initiatief om te onderzoeken waar het schoentje wringt. In groepjes trokken de vaders de straat op, ze spraken jongeren aan en probeerden het contact met de buurt te herstellen. De vaders werden een aanspreekpunt voor de hele buurt.

Het eerste Antwerpse buurtvaderproject ontstond in Hoboken in 2002. Het was een samenwerking tussen Samen op Straat en de moskee El-Ouada. Het waren vooral de wandelingen van de vaders die het project vorm gaven.

Later werd dit uitgebreid met activiteiten voor vaders en jongeren. De vaders werden ook ondersteund bij vergaderingen, het organiseren van activiteiten, het zoeken naar een lokaal...

“Ik kreeg de kans om een project van buurtvaders in Amsterdam te bezoeken. Daar waren ze erin geslaagd om een droevig ghetto boordevol problemen om te buigen tot een levendige buurt vol hoop voor de toekomst. Er was een centrum opgericht waar alle omwonenden, jong en oud, autochtoon en allochtoon, elkaar konden ontmoeten en samen konden deelnemen aan activiteiten. Het was ontroerend en fascinerend om te zien. Ik was er onmiddellijk van overtuigd dat we iets dergelijks ook in Antwerpen uit de grond moesten stampen.” (Mbarek Mellouki)

Begin 2005 werd het project Samen Op Straat ondergebracht bij Samenlevingsopbouw Antwerpen Stad vzw. De uitdaging was om een project dat vertrekt vanuit een ‘overlastdenken’ te integreren in het buurt- en opbouwwerk zonder afbreuk te doen aan het principe van empowerment en emancipatie van de doelgroepen.

Anno 2008 is Samen Op Straat actief in de wijken Antwerpen Noord, Borgerhout Noord, Hoboken en Zurenborg.

Samen op Straat **Antwerpen Noord** werkt met een kerngroep van gemiddeld 20 vaders. De vaders kozen ervoor naar de jongeren te stappen met een stevig vrijetijdsaanbod dat aansloot bij het bestaande jeugdwerk in de wijk. De vadergroep werd uitgebreid met jong-volwassenen die inhoudelijk een zeer belangrijke inbreng hadden: ze stonden dichtbij de jongeren én de vaders, én wilden verantwoordelijkheden opnemen. Ze werkten ook een programma uit om de andere wijkbewoners te betrekken bij de werking. De groep van vaders werd ingeschakeld in het ruimere vrijwilligerswerk van het buurtwerk van Samenlevingsopbouw Antwerpen stad in Antwerpen Noord. Er werd een nieuwe ontmoetingsruimte (CDW – Lange Scholierstraat) gestart in Antwerpen Noord eind oktober 2005 voor vaders en jongeren. Het doel is contact en respect voor elkaar herstellen en bevorderen. Aangezien dit echter een leslokaal was, was deze plaats niet zo aantrekkelijk voor de jongeren die zich er dan ook niet thuis voelden. Het lokaal werd vaak gebruikt als vertrekplaats om samen naar andere activiteiten te gaan.

Begin 2007 nam het project het Kelderke in CDW in gebruik als ontmoetingsruimte. Het Kelderke is een ruimte waar jongeren zich wel thuis voelen: er zijn internetpc's, gezelschapsspellen, een pooltafel. Men bereikt er vaders en jongeren van 8 jaar tot de pensioenleeftijd.

In **Hoboken** bestaat de kerngroep uit gemiddeld 12 vaders. De vaders werden gevonden via de moskee El Ouahda. Er werd een samenwerking opgestart met het dienstencentrum van het OCMW. Op die manier zou het dienstencentrum ook beter bekend worden bij de allochtonen uit de buurt. De gezamenlijke organisatie van een multicultureel feest, gekoppeld aan een cultureel en vormend programma moesten de bewoners aantrekken en in contact brengen met elkaar. De vaders van Samen op Straat springen regelmatig in het dienstencentrum binnen voor een koffie. Ook hier werd een activiteitenaanbod uitgewerkt voor de jongeren. Jongeren worden op pleintjes aangesproken en uitgenodigd voor tal van activiteiten. Zo zijn de wekelijkse voetbalmomenten en is de halfjaarlijkse uitstap naar de Ardennen een van de hoogtepunten. De buurtvaders slaagden erin jongeren te enthousiasmeren om de jeugdwerking van Kids terug op te starten in Hoboken. Er is terug een lokaal waar de jongeren terecht kunnen om te ontspannen in een veilige omgeving.

Samen op Straat **Zurenborg** telt zo'n 30 vaders en 20 moeders. Ze zijn vooral terug te vinden op het speelplein met hun kinderen. De opbouwwerkers van Samen op Straat zijn het aanspreekpunt op het plein, waardoor aan netwerkvorming gewerkt wordt tussen de bereikte ouders en de buurt. Zo wordt eveneens een regelmatig contact onderhouden met het OCMW dienstencentrum en andere actoren in de buurt zoals

Eind 2006 startte Samen op Straat in **Borgerhout Noord**. De werking kreeg een tijdelijke subsidiering voor 2007 en 2008 door Managers van Diversiteit (Ministerie van Inburgering). Samenwerking met andere buurtgerichte organisaties en de moskeeverenigingen Kebdana en Beit El Koran en de jongerenwerking het Rotske vormen de basis van de werking. Net als in de andere wijken wordt er vanuit actieve vrijwilligers een aanbod georganiseerd rond de leefwereld van de jongeren en hun ouders. Dit gebeurt in het ontmoetingslokaal in de Kwekerijstraat.

KADER

Samen Op Straat vertrekt zowel vanuit het overlastdenken als vanuit de emancipatiegedachte. Enkel werken aan de verbetering van leefbaarheid en sociale cohesie negeert structurele ongelijkheid en discriminatie. Louter werken aan gelijke kansen en belangenbehartiging van kwetsbare groepen kan verdere polarisering tussen de verschillende groepen in een wijk veroorzaken. Het ene kan dus niet zonder het andere.

Integrale Veiligheid

Samen op Straat valt onder integrale veiligheid. Integrale veiligheid organiseert o.a. samenwerkingen tussen verschillende initiatieven die zich richten op de veiligheid en leefbaarheid van de stad. Alle projecten en actoren worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Centraal staan preventie, repressie en opvolging van daders en slachtoffers. Overlast is een van de beleidsprioriteiten.

Veiligheid wordt gezien als een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van de samenleving. Van de overheid wordt immers verwacht dat zij haar burgers openbare veiligheid, ordening en rust kan verzekeren.

Overlast is een brede, abstracte term en wordt subjectief ingevuld naargelang o.a. socio-culturele en economische achtergrond. Bovendien is de tolerantiegrens van de ene al wat groter dan die van de andere.

Overlast kenmerkt zich vooral door kleine feiten met groot storend karakter. Het kan gaan van nachtlawaai, sluikestorten tot vernieling of beschadiging van voorwerpen. Dat laatste behoort natuurlijk veeleer tot buurtcriminaliteit.

Het veiligheidsbeleid ten aanzien van overlastbestrijding gaat uit van een integrale aanpak. Een eenzijdige politionele interventie geeft doorgaans weinig resultaat. Een constructieve samenwerking tussen verschillende partijen is noodzakelijk en zal meer resultaat opleveren. Overlastbestrijding is vaak lokaal georiënteerd. Steden moeten meer aandacht besteden aan armoede- en uitsluitingsproblematiek,

Veelal gaat het over een onveiligheidsgevoel. Wanneer de tolerantiedrempel verhoogd kan worden, zullen situaties die eerst als overlast beschouwd worden, vanuit een ander perspectief bekeken worden.

Samen op Straat is zo'n project. De buurtvaders die zich vrijwillig inzetten voor hun buurt herstellen vaak de scheefgetrokken beeldvorming over de verschillende groepen. Ook de sociale controle 's avonds op straat wordt versterkt: vrijwilligers wandelen in groepjes rond en proberen contact te leggen met mogelijke

overlastgevers. Bedoeling is preventie, niet repressie. De vrijwilligers treden niet zelf op tegen criminaliteit, dat is een taak voor de politie.

Samenlevingsopbouw

Samen op Straat is een project van Samenlevingsopbouw Antwerpen stad vzw, een organisatie die aan de slag gaat rond samenlevings- en achterstellingsproblemen. Vanuit de opbouwmethodiek wordt er gefocust op grondrechten: het recht op wonen, het recht op werk en een menswaardig inkomen... Een analyse van maatschappelijke uitsluiting is belangrijk en daaraan wordt dan ook gewerkt.

Actief burgerschap staat centraal. Bewoners worden versterkt in hun competenties en zelfredzaamheid wordt bevorderd. Bewoners worden gestimuleerd om zelf iets aan hun situatie te veranderen én zelf initiatief te nemen. Ze worden hierin ondersteund door de opbouwwerkers van Samenlevingsopbouw.

Verder bevordert Samenlevingsopbouw Antwerpen stad gelijke kansen én stimuleert het samenleven in solidariteit omdat achterstellingsproblemen en samenlevingsproblemen vaak hand in hand gaan.

De maatschappij is de laatste jaren enorm veranderd. Mensen van verschillende origines kwamen in Vlaamse wijken wonen. Samenlevingsopbouw helpt mensen met deze toenemende diversiteit om te gaan.

Door de nauwe contacten met buurtbewoners worden nieuwe signalen snel opgevangen. Die signalen worden doorgespeeld naar de juiste partners en het beleid. Op deze manier fungeert Samenlevingsopbouw Antwerpen ook als bruggenbouwer. Het 'samen met hen' maakt haar werk uniek.

“Onze vaders hebben de jongeren op straat ook aangesproken op hun gedrag en ze proberen buitensporig gedrag van jongeren te corrigeren. Wanneer er evenementen op straat zijn, zullen onze vaders aanwezig zijn. Soms is er een probleem met de politie, vaders kunnen dan de woede van jongeren kanaliseren. Laat u niet doen. Ge zijt toch wel slimmer dan dat. Denk aan uw toekomst. Voor ons is het wel belangrijk dat we niet blijven steken in dat soort brandblus-toestanden. We willen meer betekenen voor de wijk waarin we werken.” (M'hammed El Ouali)

PROBLEEMSTELLING

“Veel van die jongeren zijn in België geboren. Het zijn Belgen. Het wordt dus tijd dat ze ook zo gezien worden. Nu groeien ze op met het gevoel dat de maatschappij waarin ze leven hen afwijst. Hoe kun je zo je persoonlijkheid op een goede, respectvolle manier ontplooiën? Als je je buitengesloten voelt, zul je veel sneller je toevlucht nemen tot dingen die niet deugen. Deze jongeren moeten toegang krijgen tot alle gebieden van de samenleving: werk, opleiding, vrije tijd. Ze hebben er evenveel recht op als hun autochtone leeftijdgenoten. Dat is cruciaal. Dat moet iedereen beseffen. Rondhangende, spijbelende en werkloze jongeren zijn als een vulkaan. Ze lijken ingeslapen, maar binnenin rommelt het en op een dag zal het uitbarsten.” (Mbarek Mellouki)

Overlast

Overlast en onveiligheid zijn de grote boosdoeners van dichtbevolkte stadswijken. Het gaat dan vooral over storend rondhanggedrag van jongeren op openbare plaatsen of in hallen van gebouwen, drugsdealen en drugsgebruik, pesterijen, inbraak en vandalisme.

In de wijken waar Samen op Straat actief is, gaat het vooral over jongeren van Marokkaanse origine, tussen de 10 en 22 jaar oud.

Vele bewoners ergeren zich hieraan of hebben angst en komen minder op straat, vooral 's avonds lijken ze zich te verstoppen in hun huizen. De contacten in de buurt verwateren. Elkaar aanspreken over die overlast is niet altijd evident.

Wel worden er via verschillende kanalen signalen opgevangen dat de situatie uit de hand loopt: melding van bewoners, via het Buurthuis, het JOB, bewonersraden, Marokkaanse ouders ...

Ondanks dat overlast zichtbaar en concreet is, gaat het vooral over een gevoel van onveiligheid. Er zijn vele problemen in de wijken. Bewoners hebben vaak psychologische en familiale problemen. Niet meteen een goede basis om een onveilige buurt de baas te kunnen.

Perspectiefloosheid

Sommige jongeren hebben weinig perspectieven op werk en het uitbouwen van een toekomst. Vlaanderen kent de hoogste tewerkstellingsgraad in meer dan 25 jaar. De werkloosheidsgraad bij allochtonen is omgekeerd evenredig en swingt de pan uit, vooral bij de jong-volwassenen.

Van het federaal tot het Vlaams en lokaal niveau probeert men deze toestand om te buigen via allerlei sensibiliseringscampagnes en positieve actieplannen. Maar van de 130.000 bedrijven die in België hun hoofdzetel hebben, hebben er amper 204 een actieplan ingediend.

“Stageplaatsen, dat is nog zo iets, het probleem van de stageplaatsen. Veel studenten hebben problemen met het vinden van een stageplaats. Wij hebben hier al meer dan 20 stagiairs gehad van scholen uit de buurt. Vooral meisjes die een hoofddoek dragen worden steeds bedankt. Dat is dus iets waar ons project mee geconfronteerd wordt. Eigenlijk hebben we geen plaats om in te gaan op alle vragen, maar uiteindelijk zeg je toch ja want het is een nood. Nabil (stagiaire Samen op Straat), wat studeer je ook alweer?”

Nabil: “Kantoor.”

M'hamed: “Dan zou je eigenlijk in een bank stage moeten doen. Niet?”

Nabil: “Sommige medestudenten moeten helemaal naar de andere kant van Antwerpen voor een stageplaats.”

M'hamed: “We klagen dat aan bij het stadsbestuur en op coördinatievergaderingen, dat zijn jongeren uit de buurt die hier naar school gaan. Veel slagkracht hebben we niet. Jammer, het zouden voorbeeldjongeren kunnen zijn. Uitsluiting begint al bij de stages, laat staan de tewerkstelling achteraf. We zijn er erger aan toe dan vroeger. Vroeger was er tenminste nog werk. De werkloosheid is het grootste probleem hier in de wijk. Bijna 60% van de allochtone jongeren hier is werkloos. Dat is een ramp. Dat betekent dat een grote groep jongeren in een compleet uitzichtloze situatie zit. Wat doe je daar dan mee?” (M'hammed El Ouali)

De aanwezige sportinfrastructuur is vaak niet toegankelijk voor buurtsportactiviteiten en is vaak te duur voor jongeren.

Vzw's en zelforganisaties uit de wijk, hebben geen echte meerwaarde voor de jongeren en sluiten weinig aan op hun behoeften en noden.

Allochtone jongeren vinden de weg naar autochtone jeugdverenigingen en jeugdhuizen niet vaak.

Identiteit

Samen op Straat begon ooit vanuit de vaststelling dat Marokkaanse jongeren in achtergestelde wijken niet altijd de aansluiting met de maatschappij vonden. Als strategie werd gekozen om via het betrekken van de vaders bij het project sneller tot de jongeren door te dringen. Al snel kwam een veel ruimere problematiek naar boven vanuit enerzijds de belevingswereld

van de jongeren en anderzijds deze van de vaders. Met name het zoeken naar identiteit vanuit een minderheidsgroep, versterkt door een migratieachtergrond.

Migreren is het verlies van een veilige thuishaven en het zoeken naar een nieuwe thuis. Dit veronderstelt een adaptatieproces, waarin zowel een nood aan identiteitsbehoud zit, maar tegelijk ook de behoefte aan verandering. Dat vraagt van het gezin een grote flexibiliteit. Voor jongere generaties is dit vaak eenvoudiger dan voor oudere generaties.

Het gevolg is dat er de verschillende generaties in ongelijke mate deel gaan nemen aan de nieuwe samenleving. Dit onevenwicht verzwakt de gekende rollen en de gezinshiërarchie, waardoor het jongeren aan rolmodellen en identiteitsfiguren ontbreekt. Teleurstellingen in de samenleving en het gevoel thuis de controle te verliezen bezorgen vaders het gevoel dat het migratieproces mislukte. Het ontbreekt hen dan ook aan de veerkracht om opgroeiende pubers op te voeden in een wereld die nog niet de hunne is.

METHODIEK

Recruteren en samenbrengen van vrijwilligers

“Het moeilijkste was de mensen bereiken, de vaders duidelijk maken wat onze bedoelingen waren. Ik ben veel aanwezig geweest in de moskeeën. Ik heb gepraat met zowel de bestuurders als de bezoekers. Vzw Kebdana is een moskeevereniging uit de buurt die reeds jongeren bereikt en was vragende partij om mee in het project te stappen. Het vertrouwen van de vrijwilligers moest wel nog gewonnen worden. Ik heb veel aan individuele hulpverlening moeten doen. Dat was zwaar want ze kwamen naar me toe met vragen over de school van hun kinderen, over elektriciteitsmaatschappijen.... Vragen waar ik ook niet altijd antwoorden op had. Dat zijn wel goede elementen om in contact te komen met de mensen en ze beter te leren kennen. Maar het is wel veel hé. Ik liep altijd achter de mensen aan, te voet of via de telefoon. Die zichtbaarheid was belangrijk. Het eerste wat we gedaan hebben trouwens, is een berbertent gaan kopen. Je kent die tenten wel, ze zijn groot en kleurig. In Marokko worden ze vaak gebruikt voor feesten. Voor onze eerste activiteit hebben we die tent bovengehaald en het hele St-Jansplein werd omgetoverd tot een oriëntaals festijn. Er kon thee gedronken worden, er werd gebabbeld. Het was een groot succes en op die drie dagen zijn er meer dan 5000 mensen gepasseerd. Toen zijn we dus echt gestart.” (Abdelilah Elyoussfi)

De buurtvaders vormen de ruggegraat van Samen op Straat. Het is dus vanzelfsprekend dat veel tijd en energie besteed wordt aan het zoeken en omkaderen van deze vrijwilligers. Zit je van in het begin met een zwakke ploeg dan kan dat gevolgen hebben voor het verder verloop.

Via zelforganisaties en de moskee werden de Marokkaanse vaders gezocht.

El Wafa is bijvoorbeeld een zelforganisatie die Arabische taallessen en buurtgerichte activiteiten organiseert. Op deze manier werden een aantal vaders als sleutelfiguren binnengeloodst in Samen op Straat.

De buurtvaders kennen elkaar niet altijd. Daarom is het belangrijk om ook te werken aan een leuke sfeer. Na een ronde samen thee drinken bijvoorbeeld en nog eens overlopen wat ze die avond gezien hebben en hoe ze het project zien evolueren.

De vaders hebben nood aan ondersteuning. Af en toe een vergadering en een briefing, contacten met politie en andere bewoners, een plaats waar ze elkaar kunnen ontmoeten.

De vrijwilligers nemen de tijd om de jongeren te leren kennen en goed te luisteren naar hun vragen en verzuchtingen. Jongeren zijn op zoek naar zinvolle en gevarieerde vrijetijdsbesteding en een ontmoetingsplek in hun buurt. De buurtouders spelen daarop in. Ze organiseren zelf activiteiten maar toeleiding naar en samenwerking met bestaande initiatieven geniet de voorkeur.

In de beginfase waren de vrijwilligers enkel vaders, vandaag zijn ook de jongeren als vrijwilliger actief in het project. Zij begeleiden dan vooral de activiteiten naar andere jongeren.

“We organiseren activiteiten op vraag van de jongeren en we wandelen in 2 groepen door de wijk. Aanvankelijk kregen we zowel van andere ouders als van jongeren redelijk negatieve reacties. We werden beschouwd als spionnen in de buurt maar we hebben iedereen kunnen overtuigen van onze goede bedoelingen, we leggen steeds de nadruk op het vertrouwen. We leggen duidelijk uit wat onze taak juist is, wat onze relatie met de politie is en zo konden we het vertrouwen winnen van zowel ouders als jongeren. We hebben ook goeie groepsafspraken gemaakt. Als iemand niet kan komen naar een wandeling of een activiteit, verwittigt hij en wordt er vervanging gezocht zodat er op woensdag en zaterdag altijd een groep op straat is. Nu beginnen mensen op straat ook te reageren, ze hebben vragen over wie we zijn, wat we doen, ... We moeten dit steeds blijven uitleggen. Tijdens de uitstap naar de Ardennen (3 dagen) konden we de jongeren echt leren kennen, nu komen de jongeren naar ons toe.”

Bonding en bridging, een trapladder als methodiek.

Identiteitsvorming is de zoektocht naar een eigen verhaal. Het wordt gevormd door elementen uit het verleden én uit het hier en nu. Dit is vooral van toepassing op de 1ste generatie, ouders die naar België emigreerden met kinderen die klein waren toen ze hier toekwamen of kinderen die hier geboren zijn (2de generatie).

Met het verleden bedoelen we de achtergrond en origine van de familie. In het kader van Marokkaanse jongeren en vaders speelt de migratiegeschiedenis hierin een belangrijke rol.

Identiteitsvorming wordt naast het verleden en het heden eveneens beïnvloed door het groepslidmaatschap. Dit proces zien we vooral bij ouders die in België geboren zijn (2de generatie) en hun kinderen (3de generatie).

Mensen hebben de neiging hun sociale omgeving in groepen in te delen (sociale categorisatie) om zo vat te krijgen op de wereld rondom hen.

Op de vraag “wie ben je?”, antwoordt het merendeel van de

mensen in termen van groepslidmaatschap: ik ben Belg, ik ben man, ik ben supporter van X, ... (On)bewust wordt aan iedere groep prototype karakteristieken toegekend. Deze karakteristieken vinden we terug in de media, in reclame, in literatuur en cultuur... Doordat iemand lid is van een bepaalde groep, neemt hij/zij de geijkte kenmerken van die groep over als persoonskenmerken. Vb: als alle Vlamingen harde werkers zijn, en ik ben Vlaming, dan ben ik een harde werker. Uit bovenstaand voorbeeld is ook duidelijk dat het groepsprototype een belangrijke rol speelt in het zelfbeeld, het zelfvertrouwen én het gedrag van iemand. Uiteraard behoort iemand steeds tot meer dan één groep en wordt een identiteit, die dynamisch is, ontwikkeld door verschillende elementen en gebeurtenissen.

Bij vele allochtonen neemt etnische afkomst een belangrijke plek in, in de verwerving van een sociale identiteit. Dit komt omdat de gemeenschap vaak gedeelde ervaringen heeft, ver van het thuisland vertoeft en hieraan probeert vast te houden. De maatschappelijk zwakke positie en het behoren tot een minderheidsgroep versterkt die verbondenheid en sociale identiteit.

Uit het voorgaande blijken de moeilijkheden in de identiteits-

vorming bij allochtone jongeren en vaders. Een sterke identiteit is volgens Samen op Straat een voorwaarde is om tot een positief zelfbeeld te komen en bijgevolg ook tot de weg naar maatschappelijk succes. Daarom werken we binnen het project Samen op Straat via het principe van Bonding en Bridging.

Bonding en bridging staat respectievelijk voor binding met de eigen groep en ontmoeting met anderen. Er wordt vanuit gegaan dat een sterk groepsgevoel nodig is om in interactie te treden met anderen. Binden om bruggen te kunnen maken.

Samen op Straat verbeeldt de binding & bridging methode via drie treden. Iedere trede bouwt verder op de vorige en versterkt de trapladder.

“We wilden dat graag doen door te werken aan een netwerk in de buurt en zo de vaders en de jongeren versterken. We zijn begonnen met het organiseren van groepsvormende activiteiten. Zo zijn we met 18, vaders en jongeren, op weekend getrokken naar de Ardennen. Dat is heel goed verlopen. De bedoeling was de 2 groepen uit hun dagelijkse setting te halen en in een andere omgeving samen iets te laten doen, mountainbiken bijvoorbeeld. Zo leren ze op een andere manier met elkaar omgaan en leren ze elkaar op een andere manier kennen. We hebben de jongeren vooral geleerd om positief naar zichzelf te kijken. Dat houdt ook in weten wie je bent, weten waar je vandaan komt. Daarom dat een deel van onze activiteiten in het verlengde liggen van die visie. Met de vaders en de jongeren zijn we gaan kijken naar het theaterstuk Gembloux, een theaterstuk over de vergeten Marokkaanse soldaten tijdens WOII. Dat heeft zoveel indruk gemaakt dat we later op vraag van de jongeren naar het kerkhof van Gembloux zijn gereden. Dan kregen we reactie van buitenstaanders Moeten die nu naar Gembloux gaan om te zien of er Marokkaanse soldaten gestorven zijn? Moet een buurtproject dat overlast wil tegengaan naar de Ardennen trekken? Langs de andere kant beamen ze wel dat we bezig zijn met die jongeren en vaders. Het is een beetje dubbel, ze beseffen niet waarom we met die eigen cultuur en identiteit bezig zijn. Maar het is voor ons van primordiaal belang te focussen op de positieve identiteit van jongeren en van daaruit interactie met anderen aan te gaan. Niet vanuit een minderwaardigheidspositie maar vanuit gelijkheid en daarbij hoort ook jezelf kennen, weten van waar je komt.” (M’ammed El Ouali)

Trede 1 doelgroep

Een eerste trede en de basis van het project is het werken met de doelgroep. Samen op Straat werkt met voornamelijk Marokkaanse vaders, jongvolwassenen, pubers en tieners. Dit spoor vormt de kern van het Bonding-proces. De doelgroepen worden versterkt in hun identiteit. De fundering van het bonding-proces wordt met opzet erg homogeen gehouden. Er wordt in

eerste instantie gewerkt met één groep Marokkaanse vaders van zonen, wonende in dezelfde wijk, gemotiveerd om een engagement op te nemen in de samenleving. Tegelijkertijd wordt één groep gevormd van Marokkaanse jongens tussen de leeftijdsgrens van 12-18jaar, voor zover mogelijk zonen van de vaders uit de vadergroep, wonende in dezelfde buurt. De sterke homogeniteit in de groep is essentieel en noodzakelijk. Het is

net bij deze groepen dat het identiteitsgevoel zoek is. Iedere vorm van gemeenschappelijkheid met anderen van dezelfde groep maakt de identiteitsvorming gemakkelijker.

“Ik ben met de jongeren beginnen praten. Stilletjes aan, beetje bij beetje. Over hun situatie. Over hoe ze zich voelden en wat ze deden. Dat had daarvoor niemand ooit gedaan. Velen waren werkloos en stuitten ook bij hen thuis op onbegrip, dus vluchtten ze het huis uit en hingen zomaar wat rond op straat. Na een tijdje vertrouwden ze me genoeg om me te vertellen wat er in hen omging. Ik gaf hen ook mijn standpunten en gaf hen raad waar ik kon. Bij velen is uiteindelijk een belletje beginnen te rinkelen. Onlangs stonden er wel twintig jongeren op het plein toen ik de poort kwam sluiten. Ze kwamen me bedanken voor wat ik had gedaan voor hen en de buurt en excuseerden zich voor wat ze vroeger hadden uitgespookt. Verschillende jongeren zijn met een nieuwe opleiding begonnen en hopen op die manier meer kans te maken op werk.”

Na een buurtvaderproject in Amsterdam bezocht te hebben, geven de buurtvaders van Antwerpen Noord een eigen invulling aan de methodiek en het project. Mbarek Mellouki (buurtvader in Antwerpen Noord): “We hebben dus zelf een nieuwe aanpak ontwikkeld. Vandaag laten we de jongeren naar ons komen in plaats van zelf naar hen toe te stappen. Dat komt minder moraliserend over. We moeten niet constant met het vingertje zitten waaien, maar hen dingen bijbrengen die hen helpen om zichzelf te beoordelen. Op lange termijn is dat veel efficiënter. Sommigen stappen nu ook al spontaan naar ons toe als ze met een probleem zitten. Het project begint vruchten af te werpen.”

Een eerste brug die gebouwd wordt, is die tussen de jongeren en de vaders. Bij het vermengen van beide groepen blijft de homogeniteit belangrijk. Tussen vaders en jongeren wordt vertrouwen opgebouwd. De kloof tussen beide groepen is vaak te groot en moet gedicht worden.

“De 1ste generatie vaders samenbrengen met jongeren van de 2de en 3de generatie was ons doel. Er was een kloof ontstaan, er waren weinig ontmoetingen, er werd niet meer gediscuteerd. De leefwereld van de meeste Marokkaanse vaders in België is zeer beperkt: thuis, het werk en de moskee. De kinderen zitten dan weer vooral op school of hangen op straat rond. Er is weinig contact en de vaders zijn niet altijd op de hoogte van wat de kinderen doen. In Marokko is dat niet zo, daar zie je overal vaders: op school, op de voetbal, op straat ... Deze verstoorde relatie herstellen was een van onze prioriteiten.” (Abdelilah Elyoussfi)

Chatar Azzadine (buurtvader in Antwerpen Noord): “Ik ben met de jongeren beginnen te praten. Stilletjes aan, beetje bij beetje. Over hun situatie. Over hoe ze zich voelden en wat ze deden. Dat had daarvoor niemand ooit gedaan.”

Een andere brug is die tussen jongeren onderling. Door het organiseren van gezamenlijke activiteiten voor jongeren uit verschillende wijken wordt de onderlinge solidariteit bevorderd.

Tijdens het weekend uit in de Ardennen, leerden vaders en jongeren elkaar in een andere setting op een andere manier kennen. Ze slapen in gemengde slaapzalen, tijdens activiteiten moeten ze samenwerken om resultaat te verkrijgen.

Trede 2 partners

Een tweede trede is de netwerkvorming met partnerorganisaties. De link tussen de doelgroep van vaders en zonen en andere organisaties is een relatief veilige brug, omwille van het professionele kader waarbinnen ontmoetingen plaatsvinden. Samen op Straat heeft een goede reputatie opgebouwd bij de verschillende partners. Deze reputatie laat zich zien in de solide relaties tussen de partners. Samen met de partners worden allerlei acties en activiteiten georganiseerd. Zij vormen een eerste oefenterrein voor aangeleerde of hernieuwde sociale vaardigheden.

“Op onze trefdag hebben een aantal jongeren situaties nagespeeld. Dat was een spiegel voor ons én de jongeren. Dan ga je pas beseffen hoe hard en hoe bruuut, hoe racistisch we zelf soms met bepaalde reizigers omgaan. Dat geldt natuurlijk ook voor de jongeren. Ze beseffen dat ze soms dingen doen die niet kunnen.” (Herman Van Puymbroeck, Lijnrecht tegen racisme)

Leden van het netwerk van partnerorganisaties zijn o.a OCMW-diensten-centra, buurtregie, bewonersgroepen, moskeeverenigingen, pleinanimatie, straathoekwerk, jongerencoaches, PSC-jongerenwerking, Kids, buurt-en opbouwwerk van Samenlevingsopbouw Antwerpen stad, CAW, buurttoezicht, doelgroepregie, lokale politie (cel diversiteit), cultuurcentrum Casa Louisa in Hoboken, stedelijke jeugddienst, Arktos, Altockx en de Sleutel, allochtone zelforganisaties en koepels, dienst Samenleven in diversiteit, De Lijn, vakbonden, Vorming +, WTM

In Antwerpen Noord is er bovendien een intensieve samenwerking met de allochtone vrouwengroep Al Minara. Het is een divers samengestelde groep vrouwen die landelijk georganiseerd zijn. Zij werken rond cultuur, identiteit en opvoedingsondersteuning. Samen op Straat ondersteunt de werking van Al Minara.

Trede 3 buurt

“Het gebeurt niet vaak maar dit jaar was het zover: Kerstmis en het Offerfeest vielen bijna samen. In Hoboken was het dé gelegenheid om beide feesten samen te vieren: de jaarlijkse kertsparty van het buurtwerk Den Draaiboom vond plaats beneden in de hal van de appartementsblokken en het Offerfeest van de buurtvader van Samen op Straat in de berbertent vlak voor de blokken. Genoeg gelegenheid om bij elkaar te gaan kijken, een praatje te slaan en van elkaars lekkernijen te snoepen.”

Tenslotte heb je de derde trede: het werken met de ruimere omgeving, de buurt. Een ongedwongen, gezellige sfeer is een voorwaarde om latente spanningen weg te werken en vanuit een positieve insteek aan een leefbare buurt te werken. Dit kan bijvoorbeeld door deelname met een standje op buurtfeesten of het organiseren van dialoogavonden voor de buurt. Gezamenlijke activiteiten creëren een positieve dialoog, een basis om ook de moeilijker punten op tafel te gooien. Dit kan echter alleen maar wanneer de verschillende partijen en in eerste instantie de doelgroepen zelf sterk genoeg in de schoenen staan

om op een zelfverzekerde en degelijke manier die dialoog te kunnen aangaan.

Samen op Straat heeft een goede samenwerking met de Hobokense bewonersvereniging Den Draaiboom. Vrijwilligers van Den Draaiboom geven Nederlandse les aan de moeders en de Marokkaanse vaders houden op het pleintje een oogje in het zeil. Er worden ook activiteiten en uitstapjes georganiseerd. Zo ging een hele bus ouderen van het dienstencentrum mee naar Gembloux en werd er een bezoek aan Bokrijk gebracht. In Bokrijk zagen jongen en oud, autochtoon en allochtoon hun gemeenschappelijk verleden. De leemwoningen in de kempen tonen opvallende gelijkenissen met die in Marokko.

“Hulp krijg ik wel van de Marokkaanse buurtvaders. Die komen ook vaak buiten. Als er problemen zijn met jongeren spreken zij hen daarover aan. Die vaders hebben toch wel invloed op de gasten. En er zijn ook nog de straatvrijwilligers. Als die er niet zouden zijn, was het hier een stort. Het opnemen van die rollen is belangrijk voor de wijk en tegelijkertijd worden deze vrijwilligers gewaardeerd. We creëren bewust netwerken tussen de bewoners.” (Den Draaiboom, publicatie Managers van diversiteit)

“Hoe kan je de overlast meten? Dat gaat moeilijk. Maar we zien jong en oud op een positieve manier bezig in de buurt. Meer mensen doen mee en zijn betrokken bij activiteiten. Dat geeft een positief beeld van de buurt. We moeten het anders zien. Is het zo dat de overlast geminderd is, of is het zo dat er nu een vrijetijdsaanbod is voor de jongeren uit de buurt dat er vroeger niet was?” (M’ammed El Ouali, publicatie Managers van diversiteit)

Criminaliteit daalt met drie procent

Voor het vijfde jaar op rij daalt de criminaliteit in Antwerpen, deze keer met drie procent. Toch kraaien politie en stadsbestuur geen victorie, want het gaat nog altijd om 48.224 criminele feiten, of 132 per dag.

VAN ONZE REDACTEURS
KRIS GOOSSENAERTS EN
JOCHEN VANDENBERGH

ANTWERPEN Het is trouwens zowat de eerste keer dat de politie resultaten boekt bij de vijf korpsprioriteiten: woninginbraken, gewelddiefstallen, gewapende overvallen, handtaaropen en auto's kraakten. Die dales respectievelijk met 9, 10, 13, 41 en 1 procent. Al greep korpschef Eddy Baelmans meteen toe dat het wat de cijfers van de autoinbraken betreft veeleer een status-quo is. Die autoinbraken zijn met 6.344, of zeventien per dag, de absolute recordhouder. Al scoren ook de woninginbraken erg hoog: 4.790 of dertien per dag. Slachtoffers horen het wellicht niet graag, maar gewelddiefstallen komen daarmee vergeleken minder voor (993, zo'n drie per dag). Er is gemiddeld maar één handtaaropen en één overval per dag.

Wat het profiel van de daders betreft, stelt de politie vast dat die alsnog jonger worden. 'En gewelddadiger', zegt korpschef Eddy Baelmans. Er zijn natuurlijk nog andere dan korpsprioriteiten in het zomaar veiligheidsplan. En daar zit het niet altijd even snor. Op een studiedag in het Provinciehuis werd bekendgemaakt dat Antwerpen vorig jaar vierduizend feiten van familiaal geweld no-

deem, een stijging met 60 procent. Een derde van alle opzettelijke slagen en verwondingen gebeurt in het gezin, en ook die cijfers stegen in Antwerpen met 7 procent. Volgens provinciaal

doen. Ook niet min is het aantal moorddoden, doodslag en pogingen daarvoor. Dat gaat toch over 123 gevallen, of één om de drie dagen. Het aantal fietsdiefstallen daalde met 1 procent, goed voor 2.142 of bijna 200 per dag. Tenminste, voor zover die diefstallen worden aangegrepen.

Er werden vorig jaar nog maar 944 auto's gestolen, een daling met 22 procent. Daartegenover staat de stijging van de diefstallen van brommers (392, plus 20 procent) en motorfietsen (53, plus 31 procent).

Eerste keer dat Antwerpse politie resultaten boekt bij de vijf korpsprioriteiten

gredeteerde Inga Verhaert (SP-A) is een deel van die stijging te wijten aan het feit dat er minder een taboe op rust, zodat vrouwen sneller een aangifte

doen. Ook niet min is het aantal moorddoden, doodslag en pogingen daarvoor. Dat gaat toch over 123 gevallen, of één om de drie dagen. Het aantal fietsdiefstallen daalde met 1 procent, goed voor 2.142 of bijna 200 per dag. Tenminste, voor zover die diefstallen worden aangegrepen.

ONLINE
politie.antwerpen.be

Korps-prioriteit	Middig	Feiten in 2006	Feiten in 2007	Aandeel van het totaal	Verschuif 2007
• Diefstal of auto		8.424	8.244	17,3%	-2,1%
• Woninginbraak		5.385	4.790	10,0%	-9,3%
• Diefstal met gewond of bedroefd		1.171	991	2,1%	-16,2%
• Handtaaropen		505	591	1,2%	+17,3%
• Gewapende overval		229	349	0,7%	+52,4%
Vandalsisme		5.507	4.991	10,3%	-9,3%
Overval op slagen en verwondingen		4.461	5.225	11,0%	+17,1%
Foetsdiefstal		2.338	2.142	4,4%	-8,4%
Wegdiefstal		2.325	2.129	4,4%	-8,4%
Auto-diefstal		1.205	944	2,0%	-21,5%
Sluikstort		473	800	1,7%	+69,8%
Druggebruik, handel, bezit en heet		720	861	1,8%	+19,4%
Prentende		480	620	1,3%	+29,2%
Lawaaioverlast		153	230	0,5%	+50,3%
Verkrachting		138	148	0,3%	+7,2%
Racisme		124	115	0,2%	-7,3%
Valmisdrijven		64	134	0,3%	+109,4%
Moord en doodslag		113	123	0,3%	+8,9%
Menschenhandel		31	41	0,1%	+32,3%
Totaal		48.779	48.224	100,0%	-1,1%

* meer dan 1 procent

'Geen overdreven enthousiasme'

Patrick Janssens. © p

ANTWERPEN Burgemeester Patrick Janssens (SPA) noemde de daling van de geregistreerde criminaliteit positief, maar temperde ook de euforie.

'Vergeleken met 2006 zijn de cijfers goed. Voor alle korpsprioriteiten merken we een daling, maar dat mag niet leiden tot overdreven enthousiasme. Zo is het aantal woninginbraken nog steeds zorgwekkend hoog. Meer dan tien inbraken per dag is te veel. De cijfers zijn wel een stimulans om voort te blijven werken op de manier waarop we bezig zijn.'

De burgemeester gaf voorstellen aan dat de cijfers een representatief beeld van de werkelijkheid tonen.

'Er wordt veel mist gepoetst rond de aangiftebereidheid van de burger. Met uitzondering van autoinbraken geloof ik dat de andere misdrijven veelal worden aangegrepen. Dat is zeker zo met handtasdiefstallen, want in een handtas steken veelal persoonlijke documenten. We roepen de burgers ook op om aangifte te doen wanneer ze het slachtoffer worden van een misdrijf. Want dan kan de politie er werk van maken.' (vlt)

LIJNRECHT TEGEN RACISME

Met een grote spandoek 'Uw chauffeur lijnrecht tegen racisme' stapten een aantal werknemers van de lijn in 1994 mee in een anti-racismebetoging. De betoging was een initiatief van de gelijke rechten beweging Objectief. Herman Van Puymbroek tekende de welbekende petitie van Objectief om evenveel handtekeningen te verzamelen tegen racisme als er vlaamsblok-stemmen waren tijdens de verkiezingen van november '94. Binnen de kortste keren nam hij de leiding van Lijnrecht tegen racisme, een werknemersvereniging van de Lijn. Werknemers sensibiliseren rond diversiteit en anti-racisme is wat ze doen. In 1997 werd mede door hun acties de nationaliteitsvereiste opgeheven en konden ook allochtonen aangeworven worden bij De Lijn. Een hele stap voorwaarts. Bovendien krijgt elke werknemer de nieuwsbrief van Lijnrecht tegen racisme in zijn brievenbus, vroeger mocht die enkel uitgedeeld worden aan zij die er om vroegen.

Herman Van Puymbroek: "Met de Lijn is van iedereen zijn we een samenwerkingsakkoord aangegaan met Samen op Straat. We wilden een project opstarten dat jongeren én onze chauffeurs dichterbij elkaar zou brengen. Beide zitten met zoveel vooroordelen. Onze eerste activiteit was een bowlingnamiddag. Ik kende iemand van het personeel die heel goed kan bowlen. Iedereen zei me dat ik hem nooit zou kunnen overtuigen om mee te doen, hij doet nogal moeilijk over allochtone jongeren. Maar op mijn vraag voor een

initiatie bowling heeft hij onmiddellijk ja geantwoord. Die namiddag was een groot succes en sindsdien gaat hij veel soepeler met jongeren om. Door sport en spel zijn er onderlinge contacten in een aangename sfeer. En dan denk je: Ze zijn allemaal zo niet. Sommige chauffeurs weten ook echt niet hoe ze een jongere die lastig doet op de bus moeten aanpakken. Via een rollenspel leren ze zich inleven in de situatie van een jongere. Wij doen dat dan effectief op de bus. Er wordt dan wat uitgespuugd. Achteraf bij de nadiscussie komt heel wat naar boven en ook de jongeren geven dan vaak toe dat ze nooit stilstonden bij de rol van een chauffeur."

Tegenwoordig horen we om de haverklap over incidenten op het openbaar vervoer?

Herman Van Puymbroek: "Ik vind dat de media teveel focust op het openbaar vervoer, precies alsof trambestuurder nu een gevaarlijk beroep is. Dan zouden we een gevarenpremie moeten krijgen hé (lacht). Mensen spreken me aan op straat Hebt gij ook zoveel last van agressie? Ik ben dat beu.

Ik herinner me nog 4 jaren geleden. Ik kwam 's morgens toe op het werk, er was staking. De vakbond zei toen: Herman, dat is dankzij uw kameraden. Dan heb ik gezegd, den deze gaat met zijne tram buitenrijden. Ik was de eerste die met de tram vertrok en dat omdat ik vond dat de vakbond niet zomaar met de vinger mocht wijzen naar een bepaalde bevolkingsgroep. Bovendien wisten ze niet wat er precies gebeurd was. Je moet trouwens ook stilstaan bij hoe de chauffeur gereageerd heeft. Natuurlijk mag je geen fysieke agressie goedpraten maar chauffeurs gaan niet altijd vrijuit. Je moet maar zeggen hé jij bruine aap, dat is al genoeg om agressie uit te lokken."

